

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС

соціалістично-радикальний часопис українського працюючого народу.

Адреса Редакції і Адміністрації: "Громадський Голос", Львів, Ринок 10, II. п.

Редакція рукописів не повертає.
Невідписаних листів не містить.

ПЕРЕДПЛАТА: чвертьрічно 2-30 зол. За границею 2 ам. долари в рік, або їх вартість в ам. валюті.

Чековеkonto П. К. О. ч. 151.520.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Виходить в кожду суботу.

Ціна примірника 20 сот.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

Віча і збори.

Повіс Несішчина!

В неділю дня 11 квітня ц. р. відбудеться **ВЕЛИКЕ ВІЧЕ ДАРАБНИКІВ І ЛІСОВИХ РОБІТНИКІВ** в

Яблонці

пов. Несів. Товариші! Явіться всі громадо, щоб нарадитися, як боронитися перед авіаком і побідити на фронті праці.

Повіс Львівщина!

В неділю дня 11 квітня ц. р. відбудеться **ВЕЛИКЕ СЕЛЯНСЬКЕ ВІЧЕ**

в Запитуві

пов. Львів. Український працюючий народ хай збереться громадно на вічеву раду!

Невдячний Рим.

Довідаються унівські газети з добре поінформованого жерела, що римська „курія“ з римським папою на чолі, затвердила введення в станіславівській і перемиській дієцезіях примусовий celibat греко-католицького духовенства. Курія повідомила про це обох владик, членів обох консисторій, зобов'язуючи їх під клятвою до збереження тайни. І бачите! В консисторії клятви не налякалися і знає про римську затію лиш війт і ціла громада. Дуже патріотичний і відважний народ у тих Консисторіях! Прийшла „загально-національна“ справа і клятви не убоїлися!

Невдячний Рим! Принимали його „апостольських візитаторів“, цілували їх з усіх боків в руки, ноги й де попало; ще сьогодні видають католицьку газету „Нову Зорю“. Все собаці на чоботи! Рим перейшов від „загально-національної“ (читай і свідомої!) справи до денного порядку. Цікаво, чи п'ятомці і священники оборонять тепер свої інтереси?

Ми виступали проти заведення примусового celibatu в тих причин, що вва-

жамо його смішним і проти природним і кожда людина повинна рішати сама про те, чи буде женитися, чи ні. Та ще тому, що в тій справі повинна рішати сама громада вірних: Хоче мати безжонного, чи жонатого священника, чи може ні одного, ні другого.

Але ніколи не вважали її „загально національною“ чи „національною“ справою. Тай не хочемо тим турбувати наших читачів, тим більше, що важніші в завдання, які справді в загально-національної ваги. І до них у першу чергу требаби забратися тим, що так дуже „розілися“ в тій так мало важній для працюючого народу справі.

Чи ви вже стали членом?

Видавничої Кооперативи „ГРОМАДА“

Оден уділ 10 зол. — Вписове 2 зол. Слати на адресу: Осип Навроцький Львів, Ринок 10. II поверх.

Redakcja Czas. „Hromadskij Holos“ Pr. 143/26.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Hromadskij Holos“ Nr. 12 z dnia 27. III. 1926 pod tytułem: „Polskiej zakon pro parcelację, kolonizację i osadnictwo“ a) między słowami: Win dokłasty... a słowami: jakij sprawdi b) między słowami: suljański bdnoli... a słowami: Zakon toj d) między słowami: prowołytsia... a słowami: Cez czas zawierają znamiona zbrodni z § 65 a) uk. że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 24 3 1926 i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwioną i zarządzi zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl §. 493 pk. zakaz d lszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu podlega za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 1 druk. z 17. grudnia 1862 Dzpp. Nr. 6/1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł.

Lwów, dnia 26. III. 1926.

Hawel.

„Миротворці“ з УНДО.

Від місяця розписуються українські націонал-демократичні часописи про „згоду й співпрацю між нашим громадянством“. „Діло“, „Рада“, „Український Голос“ і „Політика“ в оден голос зі святим обуренням п'янують „негідні підозріння, низькі наклепи, перебільшування дрібних промахів“, а закликають до внутрішнього компромісу (згоди). Мовляв, нас ріжнить тільки партійна фразеологія, а вона є без значіння. (Для українських націонал-демократів є програма тільки фразеологією, пустими словами без значіння. Думають собі, що й у других так само).

„Діло“ помістило було статтю навіть одного з нещасливих проводирів соціал-демократів (чи це не перший прояв їх нової діяльності?) із закликом до укр. соціалістів-радикалів, щоби вони поєдналися з... УНДО. Одним словом, витягнуто з арсеналу націонал-демократів усю стару зброю, котрою воювано з соціалістично-радикальним рухом цілих тридцять п'ять літ за — внутрішній мир.

При тім унівські часописи почали пропаганду того внутрішнього миру дуже незручно. З одного боку пускали довезні миротворні статті, а з другого негідні підозріння й низькі наклепи проти українських соціалістів-радикалів. — Цей спосіб переконування нас про миролюбивість УНДО зраджує його дійсні наміри.

Якіж саме цілі має УНДО в пропаганді „внутрішнього миру“? Відповідь можна найти в його власних часописах: УНДО потребує мира, щоби само могло сконсолідуватися, скріпитися. Його роздирають внутрішні сварки власних поодиноких гуртків, груп, клік і коферів, як пише „Діло“ і „Рада“, так, що заповіджене шумними маніфестами об'єднання буржуазних націоналістів, немає сили повести якусь одностайну акцію, тому, що нема в ньому внутрішньої єдності. Для розбитого в нутрі УНДО

тим більшу небезпеку представляє організований рух української соціалістично-радикальної партії.

Отже причина цієї наглої миролюбивості УНДО лежить в цілком вузьких партійних потребах. Тому власне непотрібно дивуватися, що унівські часописи мовчать стидливо про те, в чім власне повинен полягати цей компроміс чи згода з УНДО. Вони не можуть навіть, якби хотіли, вказати тих спільних точок, в яких булоби можливе порозуміння. Не можуть їх вказати тому, що таких спільних точок немає.

Правда — в програмових заявах УНДО можемо знайти кілька загальних засад, котрі є спільні для всіх українських партій. Однак ніякі програмові засади націонал-демократів ніколи не обов'язували, вони були для них тільки фразеологією, яка не мала для них ніякого значіння. Між своїми заявляли вони це нераз. Програмові засади ставили націонал-демократи тільки для баламучення українських працюючих мас.

Так само стоїть справа на практиці з їх внутрішнім миром. Досить тільки поглянути на діяльність нац.-демократів в «Просвіті» й інших установах, щоби переконатися, що їм розходиться не про внутрішній мир, але про війну і то безпощадну й безкомпромісову з усяким проявом соціалістичної думки. Прикладів можна навести без кінця з Львівщини, Самбірщини, Рудеччини, Рогатинщини і т. д.

Той практики не закривють нац.-демократи пустими словами про те, що вони узнають нерозривну цілість національних і соціальних постулатів (домогань). Даремне також ствердження «Діла», що УНДО не може вести буржуазної політики тому, що укр. народ не має своєї власної буржуазії. Бо річ не тільки в тім, що нема класу української буржуазії, але також у тім, що чужонаціональна буржуазія (польська, жидівська ітд.) має в нац.-демократах своїх вірних льокаїв. Вони ж стоять засадничо за непорушність сучасного капіталістичного ладу, хоча тільки через повалення того ладу є можливе повне соціальне й національне визволення укр. народу. Отже ми признаємо, що серед нац.-демократичної інтелігенції є тільки жмінка капіталістів, але мусимо ствердити, що всі націонал-демократи стоять в обороні буржуазного ладу. А тільки про те йде справа, чи УНДО стоїть в обороні сучасного суспільного ладу чи ні.

Власне це крутарство нац.-демократів, вихилися на всі боки, їх «гармонійне» лучення в собі большевиківства, монархізму й культурного назадництва, з пустословієм про демократію, створили те блудне колесо багна серед більшості нац.-демократичної інтелігенції, з якого вона шукає виходу, але знайти не може. Вихід може бути тільки один: покинути облуду, відректися своїх буржуазних мрій і стати в одну лаву з укр. працюючим селянством та робітництвом за здійснення їх визвольних ідеалів (думок).

До того часу не може бути мови про будь яку згоду між УНДО а українською соціалістично-радикальною партією, не може бути миру між укр. соціалістично-радикальним рухом а всім тим, що його спляє.

А сакраментальні фрази націонал-демократів про потребу згоди з ними нас не зворушить. Українські соціалістично-радикали будуть і далі йти шляхом організації єдиного фронту українських працюючих людей для досягнення їх повної соціальної і національної волі, не питаючи нікого про його згоду на це.

А націонал-демократи будуть певно ще довго писати про внутрішнє замирення навіть тоді, коли з польською буржуазією зроблять пакт проти укр. соц.-радикалів, як це вже раз зробили перед кільканадцятьма роками. Цього можна бути певним.

М. Мик.

Запертий до науки шлях!

Весь крик і шум, який роблять капіталісти, банкири, фабриканти і їх слуги, що наука і здобування знання можуть бути в капіталістичній державі безплатні, свобідні й доступні для кожного без огляду на стан, пол ітд. — виявляється завжди звичайним ошуканством. Капіталізм повертає науку, людей науки і тих, що вчаться, — в рабів, які мають йому лишень служити. І дозволяє він, маючи владу в своїх руках, тільки до такого поширення науки, знання і до піднесення освіти широких працюючих мас, яке в остаточнім рахунку може капіталізму вийти на користь. Народна школа, середня, висока, чи яканебудь інша фахова школа, потрібна капіталові тільки так довго, як довго потребує він певної кількості вчених для улпшення своїх средств продукції, предметів люксу, лікарської опіки та відповідного урядничого апарату, або певної кількості фахових, вишколених робітників. До тої лиш пори в капіталізм заінтересований в розвиткові науки і поступі культури.

Алеж з хвилею, коли наукові установи випустили потрібну для капіталістичної господарки кількість людей науки, фаховців та вишколених фабричних, чи земельних робітників, — з тою хвилею працюючі маси у своїх змаганнях до культури й знання, находять в посідаючих клясах жорстокого й послідовного ворога. Особливо в це тоді, коли освіченість широких мас, що несе з собою зріст їх клясової свідомості, зачинає погрожувати посідаючим клясам відобранням від них політичної влади і за тим і господарської сили, що в жерелом їх визиску.

Що так в справді, а не инакше, доказують останні зарядження польського міністра освіти Грабського. З хвилею,

коли польська буржуазія допровадила до руїни свою господарку — видатки на освіту стали для влади тягарем. Але не мав вона ще відваги перейти відразу до дневного порядку над культурними потребами працюючих. Польська буржуазія поступає на випробований зразок буржуазій інших капіталістичних держав. Вона виключає широкі маси від доступу до шкіл, накладаючи на учеників високі шкільні оплати. Таким способом знання, наука і доступ до урядничих посад став виключністю [монополем] посідаючих кляс. Сини бідних родичів — хоч вони можуть бути й здібніші, мають запертий шлях до науки. В усіх школах Польщі наложено на батьків ріжного рода примусові й «добровільні» драчки на ріжні патріотичні й державні цілі. Батьки дітей вигнаються під їх тягарем навіть у народних школах, де видаються гроші на всілякі вписи, прилади, опал, літаки, тощо.

Тепер зарядив Грабскі, що в середніх школах мається найменше (?) 10% учеників звільнити від оплат, а вся решта має платити 84 зол. в рік за науку, без цього, що й так ученик потребує в школі.

Хто з бідних може дозволити собі тепер на такий видаток?

З податків, які стягався з широких мас, не мав для них школи! Вони стали тепер монополем богачів! Це останнє зарядження Грабського в першу чергу бє в вимоги й потреби українських працюючих мас. Спершу знищив п. Грабскі українську школу взагалі, залишаючи польсько-українські дивогляди. Тепер старався перед дітьми українського селянина і робітника замкнути шлях до освіти зовсім. Але в межі терпеливості мас!

З партійного життя.

РІВНЕ НА ВОЛИНІ 10. березня в Рівному відбулася партійна нарада членів і симпатиків соціалістично-радикальної партії в рівненському повіті. На збори прибули представники 7 громад у кількості 24 чол. і 3 симпатиків. Після докладів т. Нивинського про сучасне положення і т. Семенюка про партійну організацію збори постановили розвинути ширшу акцію в напрямі поширення ідеології партії серед селянства і праці на місцях, а рівнож підтримку партійного органу, яким є «Громадський Голос».

Самбірщина. Збори в Містковичах. На зив селян з Місткович скликала Повітова Управа УСРП в тому ж селі віче на день 21 березня ц. р. Та це чомусь не подобалося тамошньому парохові о. Макарові, і от він — як сам чваниться — їде до староства в Самборі і доносить, що в «околиці» є тиф і на тій підставі староство забороняє віче. Мало того! О. Макар їздить по всіх околичних селах і заповідає, що «віча в Містковичах не буде, бо я був в старостві і віче відказав». Що більше, о. Макар переказує до голови Повітової Управи УСРП, тов. Кіцули, щоби не приїздив до Місткович на віче, бо «селяне кажуть, що будуть бити», а селянам,

які цікавилися вічем і мали вислати коні по референтів, переказує, щоби не трудилися і не посилали коней, бо референти не приїдуть. — Подивіться, добрі люди, кілько то клопотів мав о. Макар з соціалістично-радикальним вічем?! І все це даремно. Бо референти приїхали, селяне з Місткович і околичних сіл зібралися громадно, а тому, що публичне віче було заборонене, скликано довірочну нараду, в якій взяло участь понад 300 осіб. На тій нараді обмірковувано всі ті справи, які мали бути порушені на вічу. Приходила на нараду і «влада», (себто комендант постерунку з наказним війтом), провірила лісту присутних і запрошення і виїшла, як непришна. В живій дискусії над рефератом про господарське й політичне положення українського народу забирало голос кільканадцять учасників наради. Селяне з великим обуренням пятавали поведінку о. Макара і йому подібних. Стверджували, що в Містковичах на щастя тифу ще нема, хоч, що правда, тут, як і скрізь по наших селах велика нужда, починається голод, так, що о тиф неважко. Але не вже о. Макар не має о що просити Бога, лише о тиф для селян? Селяне нарікали теж на здирства о. Макара. Таких парохів, як о. Макар, в Самбірщині є більше. Чи ж можна дивуватися, що цілі громади переходять на латинський обряд?!

Вже час переслати передплату на другий чвертьрік! Ширіть «Громадський Голос»!

На шляху до неза- лежності.

Активність селянства й боротьба з хуліганством (батьрством).

Ту активність селянську, яку воно починає виявляти при теперішніх перевиборах до виконавчих органів, вже навіть відмічають комуністи в своїй пресі. Селяне досі мовчали й дивилися з боку на працю большевицької влади, але тепер вже кажуть годі, та вже вказують на хиби й вимагають праці. Перед виборами представники влади розізджались по селах і складали звіти зі своєї діяльності.

Катеринославська газета «Зірка» (ч. 310) вміщає кілька дописів, з яких довідуємось про болі селянства. Найтяжче зло на селах — це хуліганство — наслідок комсомолівської (організація комуністичної молоді) розбещеності й безкарності, бо комуністам все було дозволено й на них не було досі жадного стриму — робили, що хотіли.

З села Марянівки Вільшанської Сільради пишуть: «Багато лиха завдає нашому селові хуліганство, що з ним рішучо треба боротись».

В с. Губиниха, Новомосковського району, знову селяне скаржаться, що поліція мляво бореться з хуліганством. Крім того селяне бажають, щоби заведено злучні пункти, бо заводської худоби у селян мало, а показові (досвідні) поля, кажуть селяне, слід зробити справді показовими.

Зі села Животилівка, Новомоск. району пишуть: «Останніми часами помітно великий здрив в справі підвищення активності нашого селянства. Особливо це помітно було підчас передвиборчих зборів. Селянство докладно розбирало доповідь представника райвиконкому (районовому комісаріату) й обговорювало кожний розділ доповіді, відмічаючи всі хиби та досягнення в тій, чи іншій справі.

Зазначено, що райвиконком мусить потурбуватись та допомогти нашим животилівцям провести землевпорядження. Райвиконком повинен звернути увагу на заліснення села і дбати за це. Селянство піде охоче в цій справі на зустріч; треба закласти питомники. Необхідно влаштувати ремонтну майстерню сільсько-господарських машин, бо потреба в нас, животилівців, в цьому дуже надзвичайна».

(Зоря ч. 13, січень 1926 р., Катеринослав).

Українська кооперація відживає.

Комуніст С. Божко містить за дописами в «Вістях» (ч. 41, від 20. II.) статтю про перевибори в кооперації. Селянство потрохи починає чистити кооперацію від комуністичних урядовців, які довели так буйно розквітшу після революції Укр. Кооперацію до руїни. Ті страшні крадіжки й розтрати, які вже вщент зруйнували кооперацію, примусили комуністів піти на уступки й пустити до керування селянство. Також й тут, як в інших ділянках селянського життя, активність селянства стверджується комуністами.

С. Божко пише: «О скільки селянство цікавилось перевиборами в кооперації, видно з того, що збори відбува-

лися при чисельній присутності, не перешкодила навіть погода та одвічна селянська байдужність що до ріжних зборів на селі. Першою причиною, що створює активність навколо кооперації, є, розуміється, загальна економічна причина, яка примушує селянство стикатися з кооперацією (купівля, продаж)».

Але причина, нам здається, та — про яку він пише нище: крадіжка й марнотравство червоних кооператорів. Селянство стало байдуже лише за диктатури комуністів, бо з початку революції воно було досить активне, але до «ріжних зборів на селі», які влаштовують комуністи, селянство дійсно було байдуже, бо рахує їх чужою собі владою. —

Далі він пише: «Як у перевиборах, так і на складі нових правлінь **відчувся вплив середняцтва** (підкреслення С. Божка). (За середняка большевики рахують селянина до 40—50 моргів). Крім загальної політичної лінії наших партійних організацій, це ще пояснюється суб'єктивною діяльністю середняцтва та

необхідністю мати матеріальне забезпечення у членів правління, коли торкнеться справи про крадіжку, чи марнотравство кооперативних грошей членами правління. Участь середняцтва межує з упадком відсотку незаможництва. На Одещині середняків збільшилось з 35 до 53%, а відсоток незаможників упав з 52 до 39%, а відсоток партійців на тійже Одещині піднявся в кооперації з 7.7% до 9.4%».

Це нас троха дивує оцей збільшений відсоток комуністів з упадком відсотку незаможників. Досі комуністи кричали у всі комуністичні труби, що вони партія незаможного селянства, а виходить, що якраз навпаки — збільшення відсотку заможних селян збільшує відсоток комуністів. Виходить, що комуністами й є куркулі. Та інакше й не може бути — бідний думає, якби йому заробити на кавалок хліба, а той, хто має що їсти, хоче бути ще й начальством та йде на легкий хліб до комуністичної партії, бо здирати податок не так гірко, як платити.

Розпучливе положення деревних робітників на Гуцульщині.

Більша частина Гуцулів, над Білим і Чорним Черемошем займається виробом і сплавачкою дерева. Дійшли вони в цьому до такої вправи, що їх наймають до роботи не лише на Гуцульщині, але й у західних Карпатах, у Румунії, то що. Перед війною ходили на роботи аж у Боснію. І всюди їм були раді, бо ніхто так совісно не рубатиме в лісі, ніхто не спустить дарабу так справно, як Гуцул. Ніхто і в пічім його не заступить.

Цим робітникам перед війною ще якось краще жилося. Не було такого великого визиску, як тепер, більше було роботи, хоч недостачу фахової організації відчувалося й тоді.

Але після війни, а головню в послідних роках положення цих робітників дуже погіршилося. Вируб дерева на Гуцульщині має якась «Галиційська Спудка» з осідком у Кутах і філією в Яблониці. Управа цієї «Спідки» знаходиться в руках румунських Жидів Шерфів. Ці управителі підбрали собі трьох завідців до сплавів і використовують робітників, як не можна гірше! Мин. року перебрали завідці, а то: Дмитраш Федір, Несторук Юрій і Михайлюк Дмитро сплавачку від тої фірми по ціні 1.20 зол. від 1 кубіка. Але робітникам платили лише половину, т. є по 60 сот. від кубіка. І вийшло таке, що ці посередники-завідці, які нічого не робили, взяли звиж 20.000 зол. готівкою, а других 20.000 зол. розділено на кілька соток робітників, що день у день, через цілий рік наражували своє життя при сплавацці, гаруючи від до-світку до пізної ночі.

З рубачами-бутинарками вийшло ще таке, що гарували тяжко цілий рік і то акордово, а при обчисленні по скінченій роботі, пани Шерфи дали кожному робітникові рахунок, що кождий робітник остався — Шерфам довжний від 30 до 60 зол. І це факти правдиві, про котрі говорили самі робітники!

Тож не диво, що коли на вічу в Краснолі вияснилося робітникам статути «Селянської Спідки», всі однодушно

заявили, що хочуть негайно засновува-ти в себе «Селянські Спідки», для оборони своїх життєвих інтересів. Зараз таки на вічу перші Довгопілці підписали статуту «Селян. Спідки» і внесли їх до староства. За ними пішли села: Голови, Ясенів, Стебні, Перехрестні, Хороцева, Жабє й ин. Всюди тільки й балачки є, що про «Селян. Спідку», в якій усі робітники бачуть одинокє спасення.

Але й вороги робітництва не сплять. Є в селі Довгополе під Марко (про котрого «Гром. Голос» поміщує «чтенія». Цей душпастир ще перед заложенням «Сел. Спідки» відраджував її людям, бо за це — мовляв — будуть арештувати і т. и.

Дня 22 березня ц. р. внесли сплатачі до фірми в Кутах оферту на роботу в 1926 р. З офертою явилася вже делегація від «Сел. Спідки». Та тут власне й показалася пажерливість «Спудки». Коли управителі почули, в чім річ, зараз першій Моріц Шерф накинувся на робітників словами:

«Як ви мете засновувати «Селянські Спідки», то до смерти не дістанете роботи! Ви ще за «молоді» до організації. Дозволу не дістанете». А коли робітники заявили, що «Сел. Спідка» не є нічого тайного, що статуту «Спідки» перейшли через міністерство і воєвідство, та що дозвіл буде, тоді Мор. Шерф скричав: «Це є большевицьке товариство! А хто вам дасть дозвіл, то й сам є большевик!» Зараз ще вийшов до делегації директор фірми, якийсь Мойжешовіч і собі став кричати до робітників: «Ви до організації?! Ви повинні на колінах просити мене о роботу і в руки цілувати! А коли мете організуватися, то ні оден з вас не дістане в мене роботи, а робітників спроваджу собі з Румунії!» Таку відповідь дістала делегація. Але робітники знають, що в тих панів стануть за короткі руки, коли вони організовано будуть боронитися перед визиском.

Алеж і жадання «Селянської Спідки» були дуже помірковані! Робітники ждали: 1) щоби усунути завідців, а

вони самі роботу зроблять і тоді гроші зароблені ними, лишаться такі при них. Завідці можуть пристати як звичайні робітники; 2) платню ждали робітники таку саму як минулого року, але на ділі меншу, коли зважиться, що минулого року дотяр виносив 5.20 зол., а тепер він несе 8 зол. Помимо цього робітники ціни не підвищили. Хоч і повинні були себе забезпечити.

Але фірма і в тім випадку не хоче йти робітникам на руку, хоч сама не тратить нічого. Вона, як видно, виступає проти самої професійної організації, котра завжди буде мати голос у договорах.

Але всі робітники рішили стояти твердо при своїх жаданнях і не йти на той випадок до роботи. Вони свідомі цього, що боротьба буде не легка. Але вони в тій боротьбі за такі малі, смішно малі домагання побідити мусять. І організуватись їм у боротьбі своїх інтересів — ніхто не має права їм заборонити. Тут іде о людське життя і людську плату за людський труд. Вони взивають в імя робітничої солідарності всіх лісових і річних робітників до негайної організації «Селянських Спілок», щоби кожний робітник, а всіх є пару тисяч — став членом «Сел. Спілки». Від себе бажать, щоби негайно заложене в Косові «Повітову Селянську Спілку», яка об'єднувалаби всі місцеві. Звертаються до «Союзу Селянських Спілок» у Львові, щоби допоміг визискуванню робітникам у їх змаганнях та просять послів о інтервенцію.

Рівночасно треба старатися, щоби управителями і заступниками «Галицької деревної Спудки» були не румунські горожане. Бо крім провокації робітників ві сторони згаданих управителів, робітники побоюються ще й цього, що ці люди натягнуть наших людей, заберуться в свояси й людська праця пропаде. Косівське староство про те не дбає, але «Селянська Спілка» мусить цього добиватися і на місці і всюди, де цього треба.

Гуп.

З життя сена й-міста.

ЯК ПРАЦЮЄ СЕЛЯНСТВО Я СОЦІАЛІСТИ-РАДИКАЛИ?

Жабе пов. Косів. Дня 31 січня ц. р. відбулися звичайні загальні збори каси кооперативу «Відродження Гуцульщини». Збори відкрив т. Михайло Гапчук в присутності делегата Ревізійного Союзу п. Пашкевича. До президії вибрано: т. Петра Шекерик-Доникова, Івана Вірстюка та Івана Гонтарука. Звіт уступаючої Надз. Ради і Управи здав т. Петро Шекерик-Доників, т. Михайло Гапчук, а про касу говорив п. Пашкевич з «Покутського Союзу» в Коломиї. Кооператива «Відродження Гуцульщини» пережила світову заверуху і удержалася в досить добрім стані, так що сьогодні посідає звиз 1200 зол. капіталу, тоді, коли громадська каса позичкова, яка перед війною мала звиз 300 тисяч кор. обороту, завдяки хлібодському слові Іванові Дутчакові, згинула без сліду, а так само пропала і Каса Райфайзена, яка мала около 500 тисяч кор. обороту, та була під проводом Івана Дутчака. Лише каса «Відродження Гуцульщини», яка мала перед війною всего 15 тисяч кор. обороту, вдержалася, бо була в чесних, радикальних руках, де не мало вложили труду і праці т. Михайло Гапчук, Іван Вірстюк, Петро Шекерик-Доників та Дмитро Гапчук. Є надія, що Надзирна Рада, до якої увійшли: Петро Шекерик-Доників, Іван Гонтарук, Андрій Семчук і другі, та Управа кооперативу, на якій чолі станули свідомі товариші: Михайло Гапчук і Іван Вірстюк, попровадять кооперативу «Відродження Гуцульщини» її дійсним шляхом, так, що вона справді буде відповідати своїй назві.

Соціаліст-Радикал.

ОСВІТА Є МОНОПОЛЕМ УНДИСТІВ. *)

Ундисти це є всякого рода радники, доктори та попи, що хотілиби за всяку ціну утримати дотеперішній несправедливий суспільний лад, думають, що всякі установи кредитові, торговельні, господарські та освітні є їх монополю. УНДО і УХО (Укр. христ. об'єднання) на загальних Зборах філії «Просвіти» в Коломиї дня 7 лютого ц. р. не хотіли допустити до Виділу філіяльного соціаліст-радикалів. Коломийські ундисти з головою Уха деканом Русиним стали на тім, що «Просвіта» є виключним монополюм Унда і Уха, а соціаліст-радикалів належить виключити від співпраці на полі освітнім т. є на полі загально національним. Ундисти, які багато деклямують про «ломання» національного фронту радикалами, самі його ломать, самі дуже мало роблять, бо бояться поліції, тай другим не дають робити. Ундисти, яко партія багатів, завдяки грошам розсілися на фотелях директорських по інституціях народних і господарюють, як на своїх фільварках. Українське мужицтво добре пізналося на тих фарбованих лисах, які раз у раз змінюють краску, щоби дібратися до мужиків, в яким, як казав Шевченко, вони люблять «шкуру а не душу». Свідоме мужицтво нераз вже сказало панам з Унда, що вони свою політику скінчили разом з Петрушевичами та Левицькими, а що до освіти, то мужицтво знає, що «неправда не освіта», як учив Михайло Драгоманів, великий друг робітничого селянства. Мужицтво хоче правдивої не фалшованої освіти, не заправленої попівським ладом і панським підфарбуванням. Пани та попи хотять при помочі читальні «Просвіти» не просвітити «меншого брата», щоби він знав, як перевернути всі несправедливі панські порядки, котрі витискають з працюючих людей піт і кров, але толкують йому про вічність такого ладу. Лишить отже, брати мужики, таку освіту панам, попам та їх прихвостникам, а ми основуймо тов-а «Селянська Спілка», де здійснеться дружно хлопські руки і просвітне хлопський ум!

Мужик.

*) Містимо цю надіслану статтю селянина, з котрої ясно видно, що свідомі селяне невдоволені з тої просвітної діяльності, яку провалять ундівські ватажки в філіях «Просвіти». Селянство домагається такої освіти, котра булаби для нього зброєю для боротьби з усяким лихом, що його при пинішних порядках суспільних і політичних тисне. Такої освіти не дають і не можуть дати пинішні просвітители в більшості філій «Просвіти».

ПАНУЄ, АЛЕ ТІЛЬКИ ДО ЧАСУ!

Милостово, Дядківської громади. Начи район, а саме села Милостово, Гуменики, Плоска, залишено під опіку поліціанта Дзядковського. Що ночі він з'являється то в одному, то в другому селі, вривається з другим своїм товаришем до любого селянина і робить допит, шукає не привязаних собак і т. ин., аби зробити протоколи і показати свою діяльність. Зокрема причепився він до тих читальні, які існують в наших селах. До керownika милостівської читальні він каже: «Як пан розпендізі «Просвіту», то не бендзе мял потокуле... Чіпляється до каждой баби, а особливо до бабуні-вдови священника, Псярської... «Нащо вона тримає в себе кватирантів?» Коли в читальню зійдуться співаки на співанку, то він з'являється і забороняє співати. Ціла околиця аж стогне від такого дбайливого Поляка, що «на кресах» зробився таким паном.

Гайдамака.

З ПРОСВІТНОГО ЖИТТЯ.

Рівне на Волині. В днях 10 і 11 березня ц. р. відбулися в Рівному у власнім будинку звичайні Загальні Збори членів Т-ва «Просвіта» в Рівному. На збори прибуло біля 120 осіб, переважно представники читальні і члени Т-ва з сіл і місточок Рівенщини. На зборах головував посол С. Підгірський. Необхідно одмітити байдужність членів Т-ва, замешканих у місті. Збори винесли цілу низку постанов, що до поширення й розвинення культурно-освітньої праці на селі та притягнення до праці селянства і т. ин.

АВ.

ПАН ЗА ЮДИНІ ГРОШІ.

Кустин, Рівенського повіту. З давен-давня, ще з часів виборів до польського сойму гміна наша рахувалася найміцнішим пунктом оскіт-ковщини. Тут у нашій гміні славний отаман і дуби складував і сливки продавав. Знаємо його. Але ніколи ніхто й не думав, щоби він зраджував українському народові і робив свою юдину роботу. Та після виборів ми лише переконалися, що то за людина отой Оскілко.

Як з панам почав за руку братися, то звідки й гроші взялися у нього, звідки і шуба і перестав уже з мужиком балакати. Хто не до його партії, той не є його знайомий. Ото нині, одержавши від панів трохи грошенят, хоче він відчиняти у нас свою кооперативу. Звичайно кооператива річ хороша, але яка? Такої кооперативу, що польськими грішми триматися буде, нам не потрібно. До того ще як почув Оскілко, що хочуть відчинити у нас читальню і бібліотеку «Просвіти», то відразу як звір став. Лаз всіх і вся — каже, що це його парафія і просвіта не має права лізти в його рідню гміну. А «Просвіта» в Рівному, то тільки виконує бажання наші — селянські. Бо як ми від них потребували відчинити читальню, то вони й відчиняють. А отаман сердитий чогось! Багато балакає не потрібного ще й приятель Оскілки — Біденко, називаючи просвітян комуністами і т. ин., але це иншим разом. Волинячина.

ДОКУЧЛИВИЙ ПІП.

Шпанів, пов. Рівне на Волині. В нашому селі живе отець Мосаковський Олексій, колишній чорносотенець, а тепер найбільшій чоловік в річесполитії. Про українізацію церкви й слухати не хоче! А що там говорити про службу Богу, коли він навіть промову боїться виголосити по українськи! Все чекає на дозвіл поліції і тепер дійшов до таких дурниць в своїй лболяности, що коли рангово помирає чоловік зі старости, то він без дозволу поліції не згоджується хоронити. Ото на днях в селі Шпанові помер старий чоловік Іван Пастухів, маючи років 70. І щож ви подумаете? Коли пішов до пан-отця син помершого умовитися за похорон, то пан-отець заявив, що без дозволу поліції хоронити не буде і бідолоха син мусів за десять верств привозити команданта постерунку, щоби той ствердив факт смерті. Такий випадок був тамже ще з одною старою жінкою. Пора-б вам, пан-отче опамятатися та тверези оком подивитися навкруги, а то під кінець людям терпещ увірветься і вони вас витягнуть не тільки з церкви, а й за межі села!

Місцевий.

НЕ ВІЛЬНО ПРОСВІЩАТИСЬ!

Городок, Рівенського повіту. Наша поліція, як і взагалі все кресове, що дають нам «сусідоньки», відрізняється багато від поліції инших держав. Ото хотіли ми відчинити читальню Рівенської «Просвіти». Зробили, що треба було і після двох тижнів одержали від «Просвіти» засвідчення, що читальня може функціонувати, бо староство нічого не має проти існування читальні. На протязі двох тижнів староство ніяких спротивів не заявило. Але місцевий постерунок відразу почав чіплятися, запитуючи: «по що» і «на що» вам читальня, хто і як агітує? Нині читальня не працює, а староство з видавчою офіційного дозволу не спішить, бо має ще час. Наше громадянство має не дуже то й велику надію, що читальню дозвелять, бо в нашому селі як-раз і звів собі кубельце славнозвісний отаманчик Оскілко. Сприятелювався він з нашим чорносотеним батюшкою Комаревичом і маючи за плечима приятелювання з староствою, все можуть затримати... А тимчасом село потребує читальні, бо позбавлене якоїсь культурно-освітньої праці, чимраз гірше виглядає. Навіть «Кулко Рольніче», яке за допомогою нашого Українця Ковальського думало дещо робити, ід то заглухло, бо Ковальський утік з того «Кулка», а селяне плюнули на усю панську забавку. Ото так і живемо!

Свій.

ПРОВОКАТОРСЬКА РОБОТА.

Кабарівці, пов. Зборів. Живе собі в нашому селі чоловічок, якому на імя Міхал Сікорскі (каже, що є кривим б. премера Сікорського). Замітний він тим, що любить авантуруватися. Ніхто однак ізза цього не звертавби на нього уваги, але в послідних часах дається в инший спосіб людям в знаки, а то, що в підступний спосіб втискається до товариства наших селян, спровокує їх вже піднитих до розмови про політику, а потім доносить до поліції. Такий случай зайшов недавно підчас ярмарку в Зборіві в однім шиночку.

До нетверезого вже товариства, в яким був між иншими гром. Кориньовський з Кудиновець, замішався наш Сікорскі і спровокував Кориньовського до обиди польської держави, про що цей доніс поліції, а на розправі судовій, мимо заперечення другого свідка, присягнув, що Кориньовський висказався в обидливий спосіб про Польщу, за що грозить йому кілька тижнів криміналу. Хай то буде пересторогою для наших селян, щоби з подібними осібниками не вдавалися в розмову.

Осн.

ВІСТІ З ЛУГУ

Про діяльність Лугових та Січань по-
жарничо руханкових товариств, про по-
жарництво, руханку, про висновки
духа й тіла молоді, про красу, відвагу
й посвату для загального добра.

Повій вітре з синих гір
На прапор наш, на топір!
Розвинувся Батько — «Луг» —
Він в нас сила, він наш друг!
З Дніпром-Дідом розмовляє,
Нас до діла закликає!
Шуми Луже, шуми друже —
Хай повстане все недуже!
Хай сиріють зівалі сили,
Щоб в боротьбі не зломилась!

Перші Загальні Збори «Луга на Покутті відбулися в Воскресіннях коло Коломиї дня 11 X. 1925 р. Тов. Микола Фесюк Дмитра виголосив реферат про завдання і значіння «Лугу» та завізав, щоби брат подав дружно руку братові й сетрі в боротьбі з розбишацтвом, пияцтвом, нечистю та хрунівством. Хай живе, цвіте й зелене «Луг-Батько» і виховує молоді серця на нову славу і добро Матері-Україні! Тут у товаристві молодь привчиться боротись з лихом і впізнає, яких батьків вони є діти і яке їх же завдання. Тут у тім товаристві привчаються служити громадській справі, а сказав же віщий дух українського народу, що

раз добром налите серце
в вік не охолоне!...

і стане до праці, коли його покличуть, чи то для добра самої громади, чи для добра великої Сімі. Будуть вправляти і коло сикавки і будуть проганяти горівку з села і організувати чесну молодь до чесного діла. Прочитано статуту і зараз вписалося 40 членів. На зборах були присутні старші громадяне і зраділи: «Слава вам, слава молоді! Працюйте, а ми доброму ділу допоможемо». Зараз рішили приступити до вправ і до уладження курсу для «Лугів» в повіті. В літі приготується «Луговий» фестин у Коломиї. У тих справах рішили повідомити сусідні «Луги» в повіті, а вони безпосередно повинні звертатися за вказівками до тов. дра Новодворського в Коломиї. «Луг» повинен уладити аматорську виставу або концерт, а частину доходу призначити на уладження руханково-пожарничого курсу та на покриття коштів подорожі для делегата-інструктора з «Великого Лугу» зі Львова. Вибраний Виділ приступив до діла. Вже в минулім році рішив придбати однострої, бібліотеку та пожарничі прилади. З поважнішими господарями в селі вибрано комітет для будови парні в селі, при якій моглоби рівночасно мати свою домівку також товариство «Луг». В тій справі рішили звернутися до громадського уряду, щоби він відступив з громадської толоки місце під будову і на вправи. Але війт, котрий дуже скоро і без перешкод продав 4 морги толоки і людей не радився, то тепер зачав крутити і заблаг порадилися громади. З тої поради вийшло таке, що ще й до сьогодні справа не поладжена, хоч уже «Луг» згодив майстрів до будови і все друге. І хоч більшість чесних громадян бачить користь з «Лугу» для села, то є в селі хлібоїдська і вийтівська кліка, яка «Лугові» ставить перешкоди. Все-ж таки Луговики не по-

даються. Знають вони, що все відразу не збудується, що треба таки й проти хвиль плисти, хоч пливеться й поволіше. «Луг» докаже своєю працею, що грязь з села щезне і «Луговики» таки підуть на зустріч будучому кращим, утоптаним шляхом. **Луговик Черини.**

В ЗДОРОВІМ ТІЛІ ЗДОРОВА СИЛА І ЗДОРОВИЙ РОЗУМ.

В Іспасі дол. кут зазеленів «Луг». Молоді юнаки, памятаючи передвоєнну славу, загужили за товариством, в яким плекалобися тіло і дух і заложили дня 14 березня ц. р. т-во «Луг». Збори отворив короткою промовою Степан Гоянюк Г., а студ. унів. В. Ю. засував завдання «Лугу» та його значіння для молоді. Сільська молодь починає розуміти, що «в здоровому тілі здоровий розум» і горнеться до Т-ва. Загальний Збір ухвалив вкладку членську в висоті 1 зол. для старших, а 50 гр. для молоді. Вкладка членська за мала, що впадає зараз в очі. Т-во «Луг» — то т-во пожарничо-руханкове, гроша треба й на приладдя пожарничо-руханкове, на

однострої, на часопис, книжку й вкладка членська повинна бути вища. Нелуговик, який пияцтвує, гуляє, голови другим розбиває, далеко більше видає в місяць на напої, музику та карні процеси, як 1 зол. в місяць! В члені вписалося 48 молодців, а до Ради Т-ва вибрано Степана Гоянюка Г. головою, Михайла Петрука В. містоголовою, Юру Юрченка господарем, Михайла Іванюк Івана писарем, Михайла Легуняка скарбником, а Михайла Гоянюка, Петра Чукура, Михайла Горда і Василя Бойкова виділовими. Ст. Гоянюк віввав присутних до приєднання нових членів і членів для Т-ва «Луг» та поставив внесення, щоби Рада Т-ва занялася стягненням бібліотеки колишнього Т-ва «Січ» та майна того товариства як гроша й прапору. Студ. унів. В. Ю. закінчив збір зазивом до молоді, щоби єдналася й браталася. Члени Т-ва «Луг» взяли до боротьби з темнотою і два рази в тиждень сходяться до домівки чит. «Просвіта» на спільне читання історії та географії рідного краю. Згуртована молодь в Т-ві «Луг» дає надію, що село Іспас стане знова розсадником поступу і освіти на Підгір'ю, як було до світової заверухи. **Несвірака.**

З сокільського руху.

В «Ділі» появилася звіт з 27 Загальних Зборів «Сокола Батька» у Львові. З підпису видно, що звіт писав визначний член старшини «Сокола-Батька»: Звіт є такий:

Заг. Збори «Сокола-Батька» з дня 13 березня пройшли дуже мляво. Феральна тринадцятка фатально відбилася на зборах, не обісланих жадною філією, не то з провінції, але навіть зі Львова. Все почувається самостійним і не почувається до ніяких обов'язків. На 326 членів зволито прийти ледви 40, а голосувало тільки 31. Що до членів, то слід замітити, що в одному 1925 р. виступило їх з товариства аж 44, а вичеркнуто ізза несплати вкладок аж 290. Старшина працює, радить що тижня по 2—3 години, вислухує звітів, ухвалює й делегує, але та робота страшно дрібничкова і сокільський розмах поза львівські рогачки не сягає. Соромно стає за філії: чи вони не мають ніяких жалів, чи не потребують ніяких порад від «Сокола-Батька»? На Загальні Збори «Просвіти» і всяких банків наші люде приїздять з далеких сторін і ведуть там нераз палкі дискусії, лише «Сокол-Батько» не має частя до делегатів. Люде помиляються, коли думають, що сокільська праця на селі не потрібна. Фактом є, що українська молодь по селах дичіє і національна її карність мала.

На селах шириться вже самочинно спортивний рух, але його треба також зорганізувати. На жаль наші інтелігенти по селах не почуваються до обов'язку посвятити трохи часу сокільській організації. Ба, що більше, голова організації проф. Гайдучок наводив на зборах факти, що деякі інтелігенти, кермуючися чисто партійними мотивами, свідомо спиняли со-

кільську працю по селах. Такі вчинки треба прилюдно пиятувати! Руханка повинна бути безпартійною!

Ухвалено три резолюції:

1) Щоби старшина С-Б в засаді не давала нікому ні площі, ні салі товариства за дармо. Тут збори мали на увазі перш за все усякі спортивні товариства чисто партійного характеру.

2) Визнається старшину С-Б, щоби в порозумінні з управою Рідної Школи і дирекціями укр. прив. шкіл поробила заходи для будовання у Львові рухівні для потреб усіх згаданих установ.

Про третю резолюцію нема в звіті ані слова.

Так пишеться в звіті з Загальних Зборів «Сокола-Батька». Про «працю» говорить сам звіт. Навіть львівські Соколи не злітаються, а хочуть селянам до носі грати, що «українська молодь по селах дичіє». Так і пишуть! Не дичіє, але горнеться до свого руханково-пожарничого товариства «Луг», в якому зібралось усе молоде і здорове селянсько-робітничє життя! Але чомусь на загальних зборах «Сокола-Батька» усіх, що не хоче з ними спати, називають «товариствами чисто партійного характеру». З тими людьми, що тепер пробудилися на «Загальні збори» «Сокола-Батька», ніхто не хоче заходитися, а вони, як той злодій, кричуть: «лови злодія!» — Бо самі заводять унівську політику! Та ще відгрожуються, що не дадуть площі «іншим» «спортивним» товариствам! Отже не дадуть може сільському «Лугові»? Гов! павнове рештки з «Сокола»!

Чи ви ту площу за власні гроші купили, чи купував це цілий народ?! Чогож це ви стаєте не то на партійне, але таки зовсім особисте, приватне становище?

Час уже, щоби ви перестали вітер робити і перешкаджати та кирмити людем праці!

Дивні дива.

В «Новім Часі» Марія «писаміє».

У 19 і 20 чч. «Нового Часу» помістив «оборонець» гуцульського майна і прибутку, о. Марко Гіль із Довгополя «Образки з Гуцульщини». Нарікає о. Марко на письменників, що ні оден не старається «поетичним летом пера пустити у широкий світ вістку про життя цієї гірської закутнини... А сам, що він робить? Представляє Гуцулів, як дикунів, що ніде не були й нічого не бачили. Щоби писати такі небиліці, як те, що Гуцулка годиться «працювати коло сінця», щоби лише подивитися на місто — то треба бути не-аби яким «знатоком» гуцульського життя й нужди. Оповідає такі дурниці, що фірман-Гуцул почав «на всі заставки верещати і втікати у вулиці

від «льокальки». Опісля всі люде рота отвірала зі здивування, як він оповідав про «машину». Можнаби в це повірити, колиб це писалося 50 літ тому в зад! Але тепер, коли більшість Гуцулів світами обходила, коли власне з тих сіл майже всі Гуцули ідуть дарабами і вже в сусідній Вижиці могли надивитися на «льокальку»!

А вже здивування і сміх викликає в нас, парохіян о. Гіля, коли читаємо, як то він хвалиться, що людем поради дає, що про Шевченка оповідає, що прикази видає... і т. и. Та в нас й зі свічкою шукай такого, котрому о. Марко розповів що про Шевченка, чи про Україну! Хто читає «Селянський Прапор», хто кумається з «панічами» (жандармами), той нам нічого не скаже доброго. Шкода було заходитися прокураторові і конфіскувати його балаканнну, якої він нікому

не говорив. Ех, отче! — хвальба сорочки не дасть.

Нарікає, що ніхто «не звертає уваги на бідних дітей-гуцуликів, що милостині просять!» А ми порадимо: не обдирайте ви, «заступнику наш», Гуцулів, то їх діти не будуть просити милостині! Колиж ви за одно вінчання берете корову і 50 зол., як у Кочергана Гната взяли 50 зол. і когута, як у Домнюка Онуфр. 70 зол., 25 яєць і 1 кг. масла, у Дутчака Танасія 70 зол. і кодач, у Скидана Юрія 60 зол. і т. д., то якже їх дітям не просити милостині? Оце є правдиві «Образки з життя Гуцулів!»

Якби не було таких «просвітителів», то й люде не булиби такими старцями. А ще запитаємо: На що ви, отче, силуете шкільних дітей, щоби купували книжочки «місійні», з яких вони ще дурніші стануть? Та ще й берете по 15 сот., коли на книжечці є ціна 10 сот.?! От такі «образки» треба поміщувати! І будемо — бігме! І дивне диво, що ред. «Нов. Часу» не має що кращого друкувати!

А ще просилиби ми пана редактора, щоби нам пояснив в «Гром Голосі», чи є на світі такий чоловік, щоби людам на землі царство давав? Бо у нашім куті є такий, що називається Марко Гіль. Він закладає екеє товариство Ісусове, каже, щоби всі люде вписувалися до того товариства, а він буде всім членам давати дозвіл до царства небесного. Він ділит людей на три класі. (Клясе як маржину). Каже, які молитви говорити, що місяця сповідатися і ин. А хто, хочби екі мав гріхи, то як вступит до цього товариства, то всі гріхи від уродження до смерті відпустят. І тому просимо нам це розяснити, бо як це правда, то ми бралибиси шос туди «доброго і чемного» нагрішити, а відтак ішлибисмо через попове чистилище до царства. Лиш, чи виш — сараку — збізує ті всі гріхи, що здоймат із людий — занести?

Ага, а ше він казав, що «Селянська Спілка» це не та, що нам треба; що вона не на тій вулиці. І приобіцев, що як поїдет у Львів, чи Станиславів, то привезет нам із другої вулиці таку «Спілку», яка нам пасует. Ци — вере — не з тої вулиці, з котрої му шлют «Селян. Прапор»? Дуже просимо о розясніне нам цих справ.

Гуп.

Політичне хуліганство.

В 13-тім числі «Світла» помістили три представники «правдивого»... соціалізму заяву до пролетаріату цілого світа, що вони виступають з Управи соціалістично-радикальної партії і з її членів взагалі, тому, «що всі радикали загалом, а косівські з окрема спроневерюють громадські фонди та передають їх своїм партайманам», що є очевидно брехнею.

Мідяне чоло в «свідомих пролетарів!» Вони підписують заяву про свій виступ з партії, хоч ніколи їх до неї не прийнято. Мало того. Вони просилися, щоби їх до партії прийнято, але Повітова Управа партії добачила ціли, задля яких їх послано в члени української соціалістично-радикальної партії. Тому на внесення Повіт. Управи конференція повітова дня 2 падолиста м. р. постановила не прийняти тих «прихильників» до партії. Для остороги було це оповіщене в «Громадській Голосі» ч. 46 з 14 падолиста м. р. з поданням повних імен панів Богоноса Мих. і М. Яремينا.

Тимчасом ці «прихильники» УСРП припускали, що в людей коротка пам'ять та що гому будуть могли грати ролю «опам'ятавшихся чесних пролетарів, збаламучених соціалістами-радикалами».

На їх нещастя це їм не вдалося. Хуліганство має коротші ноги, як пам'ять тих людців. Нахабністю вони нікого вже не збаламутять!

Два як рідні брати.

Адвокатська палата в Люблині заборонила всім адвокатам люблинської округи обороняти добровільно комуністів. Мовляв, не смів польський адвокат боронити тих, що виступають проти основ теперішнього суспільного ладу. За люблинськими польськими чорносотенцями пішли їх побратими у Варшаві і поставили внесення на адвокатських зборах, щоби адвокат не смів взагалі добровільно боронити членів «протипаньствових партій»

Так виглядає велика частина польських «оборонців», що ще перед засудженням уважає обвинуваченого злочинцем. Але не кращі також їх большевицькі колеги: На підставі найновішої боль-

шевицької кариної процедури може суд заборонити обвинуваченому не тільки вибрати собі оборонця, але взагалі не допустити обвинуваченого до слова (мовляв, «коли справа цілком ясна для суду».) Аж дивно як шляхоцька й буржуазна реакція зійшлася на одній точці з комуністичною.

РАХУНОК ЗАГУБИЛИ.

В селі Городиславичах, пов. Бібрка, урядув наказний війт Грицько Конюх. Нічого надзвичайного, бо в цілій Сх. Галичині є та зараза. За те є тут що иншого цікавого: Наказний війт разом зі своєю глухою прибічною радою і жандармерією видав приказ, щоби в селі вартувало що ночі 18 вартівників. Виразно словами: вісімнадцять вартівників! На кожду 12 хату приходить 1 вартівник! (В селі кругло 240 хат).

Не помогли скарги до староства і виділу повітового. Видко, пани собі думають, що селянин цілий день нічого не робить, то в ночі може стояти на варті.

І є ще такі люде, котрі не червоніючи говорять, що в Сх. Галичині обов'язують якісь закони...

ЗАМІСТЬ МАЛОГО ФЕЙЛЕТОНА.

Клопіт зі спростуванням.

Нещасте бути тепер українським редактором. Пиши, як хочеш, а від бід не відпекаєшся. Напишеш правду про урядування польської поліції, старостів, воеводів чи наказних війтів, а тут тобі прокуратор повибілює газету так, що навіть неписьменний мігби її читати. Роби, що хочеш, а писати про польські порядки не смієш.

Вже горобці щасливіші від українських редакторів: вони цілий день божий цвірінкають на хлопських хатах про наші гаразди під «кайданами» й иншими демократичними поліціями. І прокуратор ніякого параграфу на них витягнути не в силі.

Але не тільки про теперішні порядки не вільно писати правди. Взагалі не вільно нічого писати про нужду й визиск працюючих людей, бо, як каже львівський прокуратор, клоп і робітник є темний, то правда готова йому зашкодити. Дуже стараються вже про добро того нещасливого селянина. Пильнують навіть, щоби правдою не заразився...

Та це ще не кінець клопотам: Є ще ставі українські патріоти. Напише дописувач щось до газети про такого патріота, а він уже кількометрове спростування пише. Мовляв неправдою є, а правдою є. І роби, що хочеш, хоч сядь та плач, а спростування поміщуй! Нічого не допоможе, що в дописі була щира правда про того патріота. Він домагається, щоби цей допис спростовано, бо по перше, по друге, по третє і т. д.

Що то за клопіт з таким спростуванням, хочу Вам, товариші, розповісти на малім прикладі: Написав нам товариш допис з Місткович, пов. Самбір, про діяльність о. Макара. Розповідає чоловік простими словами біду села, яку воно має зі своїм парохом. Цілу Західну Україну сповіщає, що їх «просвітитель» уперся з кооперативи зробити шинк.

На цей допис дістає редакція спростування. Власноручно пише о. Макар, що в дописі пи-

сана неправда, божитесь нам, що те все вигадав на нього якийсь маняк, що «недавно на хрестинах не обійшовся без трунку». Щож до того, що о. Макар агітує за шинком у селі, щоби нарід розпивався, то це очевидна вигадка соціалістів-радикалів. Отже так «простує» о. Макар! «Шинку жидівського в селі не було жадного, а був християнський. Християнин не міг видержати податків, тай відписав. Члени втішилися, що не буде вже в селі шинку. Тимчасом — чуємо — жид вініс подання на шинк і то на такий, що розпиває нарід, а іменно на келішки. Зійшлися члени кооперативи і рішили, що супроти подання жиди мусять тепер кооператива внести подання на шинк і то на такий, що не розпивавби народа, це є в замкненім начинні... (Начиння?»! — прим. Ред.). Влучність цього поступку признає кожний здорово думаючий чоловік».

Отак і «простує» о. Макар.

І скажіть, що мали ми робити з таким спростуванням? Ми йому говоримо, що то «спростування» нічого не простує, що не варт його містити. Вперся! Ну, й ми містимо, хоч і на цім місці. Але містимо. Як не містити, коли просять? Але бачите, наша наука так високо не сягає, щоби ми могли відрізнити такий шинк, що розпиває нарід, від такого, що не розпиває. Хоч о. Макар грозить, що хто його науки не признає, цей не є «здорово думаючим чоловіком», то ми радше волиємо признатися явно до своєї думки; що не віримо в те, щоби той, хто купить горівку «в замкненім» начинні, поставив її за образ, а не отвирав!

Отже для громадського осуду признаємося до гріха. Може від о. Макара прийме науку Т-во «Відродження» або «Ревізіійний Союз». — Або «Відродження» розлетиться, або «Ревізіійний Союз» видасть приказ всім кооперативам, щоби перемінилися в шинки («такі, що не розпивають народа» — то є, що продають горівку відразу фляшками, а не чарками...). Ми на всякий випадок лишисмося грішними соціалістами-радикалами. Не віримо, щоби шинк був у селі для пропаганди — тверезости... Стахмат.

З вічевого руху.

Велике селянське віче у Городиславичах.

Дня 21 березня ц. р. відбулося велике селянське віче в Городиславичах, пов. Бібрка. Понад 700 доколичних селян зійшлося на віче, щоби обміркувати способи боротьби з лихом, що зі всіх боків насадає на українське село.

Віче отворив в імені комітету тов. Стахів.

Реферат про сучасне положення українського народу під Польшею виголосив т. Стахів. Про організаційні справи т. Козланюк. Зібране селянство брало живу участь у всіх виводах докладчиків та показувало велике зацікавлення не тільки для буденних болячок селянина в селі, але також для загальних політичних справ. Всі з дуже великим негодуванням слухали виводів про безправства тих чи инших адміністраційних чинників, зокрема про безвід-

повідальну й для громади шкідливу господарку наказних війтів. Драчкам супроти села немає кінця.

В дискусії забирали слово товариші, котрі однозгідно закликали зібране селянство до організації освітньої, кооперативної, лугової та політичної. Тільки зєднаними силами громад укр. працюючих людей можна положити кінець безпримірному визискові й угискові через польську пануючу буржуазію. Віче ухвалило одногласно резолюції української соціалістично-радикальної партії. По замкненні віча відспівано національний і радикальний гимн.

На вічу були присутні також наказний війт і його посіпаки, котрі без людського сорому слухали обурення присутних громадян проти безсовісного свого урядування.

Доколичне селянство починає що раз більше гуртуватися. Ми певні, що його організована сила усуне всяке зло з поміж себе.

Учасник.

Зі світа.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ не дійшли до згоди в Союзі Народів. Ріжниця між ними є велика. В Женеві говорили явно-славно про загальний мир, а по культах працювала тайна дипломатія. Особливо звивалася французька дипломатія, яка не хоче зректися провідної ролі в європейській політиці і кумається з Італією та новоповставшими і старими славянськими державами в середній Європі, щоби тим способом утворити славянсько-латинський союз, який ставби рівновагою до англо-саско-германського, зложеного з Німеччини та Англії. Вся та тайна дипломатія гірка як полин, але в Женеві мала мід на язичі. Ховтон здав президентові Злучених

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОСОЛ в Лондоні Держав Америки справоздання з положення в Європі і представив у таких красках, як воно справді є. То справоздання якимсь способом дірвали газети і воно викликало серед європейських дипломатів великий рух. Америка стала банкіром Європи і як кождий банкір та торговець, хоче мати свій гріш в безпечній місці і хоче свій товар продавати так, щоби йому гроші не пропали. Але Європа стала для Америки безнадійним чоловіком, який самохіть іде в пропасть. З європейських держав найбільше ще Америка довіряє Англії, бо вона вирахувалася з американських грошей і справді хоче святого спокою, бо війни боїться. І ось Ховтон в своїм докладі виразно зазначив, що в Женеві не вдалося довести до порозуміння, що Союз Народів то тільки повторення «святого союзу» з 1815 р., але в погіршенні виданні. Франція і її поприхачі, це ненажерні імперіялісти. О розоруженні ніхто не думає поважно, хоч і назначили конференцію в тій справі на день 18 травня. З Англії також Ховтон є незадоволений, бо вона за багато йде у французьким хомуті Бріана. Тому Ховтон є за тим, щоби Америка взагалі плюнула на Європу і старалася ратувати ті капітали, які ще можна вратувати. Притиснути довжників і не дивитися, що здишуть. Вони здишуть і ще гризуться. Ані в Союзі Народів, ані в конференції для розоруження Америка не повинна брати участі, бо це марна історія. Є і противники Ховтона. Це бувші прихильники президента Вільсона. І ось вони доказують, що становище Ховтона є неправильне, бо Європа без американського вмішання ще скоріше залізе в bagno, а то також не є в інтересі Злучених Держав. І ось усі ждуть, чи Ховтона відкличуть з Лондону, чи ні. Коли відкличуть, то це знак, що побідили Вільзонівці. Але, що заключення Ховтона були правильні, доказує той факт, що всі делегати з Женеві, що приїхали в хату перед свої парламенти, дістали від них заяву довіря. Що була невдача в Женеві, це говорить кождий з делегатів, але видко, що з тої невдачі вдоволені і Франція і Польща і Німеччина і Італія і навіть Англія, бо всі прийняли звіт з одобренням.

В СОЮЗІ РАДЯНСЬКИХ РЕСПУБЛІК тяжке господарське положення, вростаючий голод в кількох губерніях, велике безробіття та невдоволення робітничих мас, приневольне комуністичну владу шукати поспішно за якоюсь по-

зичкою за лраницю, а з другого боку довели до цього, що большевики зачали переговорювати з російськими соціалістами, що знаходяться тепер на еміграції. Про це доносить англійська газета «Дейлі Телеграф». Рівночасно подають у тій газеті, що вплив соціалістів на робітничі і селянські маси в самім СРСР зріс дуже значно і тому влада хоче утворити правительтво на спілку з іншими соціалістами. Переговори йдуть тяжко, бо як пишуть «Дні», орган правих російських есерів: прийде час і демократія на чолі зі своїм соціалістичним авангардом увійде в Кремль (в Москві), але без запросин і без переговорів.

В КИТАЮ війська Чанг-Тсо-Ліна, які зедналися з військами Ву-Пей-Фу, наперли на війська генерала Фенга, за котрим стояли большевики. Так отже на якийсь час японські впливи взяли в Китаю верх над російськими. Армія Лі-Чи-Ліна, що є союзником Чанг-Тсо-Ліна, заняла місто Тіантсін і погрожує відтяти великій частині армії Фенга відворот. Побідні армії наближаються до столичного міста Китаю, що називається Пекін. Тепер армія Фенга відступає на північний захід від Пекіну. Тому, що там є гориста околиця, сподіються, що вона там переорганізується і стане до нової боротьби. Але тепер перемога Чанг-Тсо-Ліна є велика. Фенг утік літаком у Угру. Восний губернатор Шантунської області назначив за голову Фенга велику нагороду: мільон доларів.

В останніх відомостях доносять, що в Кантоні, котрий до цієї пори був по стороні Фенга, генерал Шанг-кай-Шек зробив революцію та заарештував російських та китайських комуністів. Богато большевиків вбито. Взагалі остання перемога Чанг-Тсо-Ліна є великою поразкою для заграничної політики Радянського Союзу на Сході. Тому в Москві є велике занепокоєння. З огляду на ту невдачу відкликано дотеперішнього представника совітського правительтва Карахана, що був послом при китайським правительстві в Пекіні. Розуміється, що на так великих просторах можуть зайти ще різні зміни. І вони прийдуть.

В ІТАЛІЇ закінчився процес проти убійників соціалістичного посла Маттеоті, якого замордували фашисти. Головні винуватці цього убійства — визначні провідники фашизму виперлися всякої участі в цій справі і на лаву обвинувачених посаджено кілька менш визначних осіб, які випадково були замішані в цю справу. Їх оборони піднявся головний секретар фашистичної організації Фараначчі, приятель і права рука італійського диктатора Мусолініо. Тому не дивниця, що цей процес-комедія перемінився в обвинувачення покійного Маттеоті, а справжніх винуватців названо людьми наскрізь чесними та великими патріотами. Для людського ока й заспокоєння публічної опінії обжалованих (Думіні, Вольці та Воверко) засуджено на 12 літ в'язниці, але з огляду на злагіднюючі обставини цю кару зменшено до 6 літ, а з огляду на політичний підклад цього убійства до двох літ. Вже до цього зараховується їм слідчий арешт, так, що вони посиділиб всего пару місяців. Але виконання цього вироку відложено на пізніше і обжаловані опинилися на волі. Так виглядає буржуазне правосуддя, коли ходять про убійство соціалістичного провідника.

Купуйте збірку

оповідає ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА а. з.

„Земля“

Ціна 3 зол.

НОВИНКИ.

АМЕРИКАНСЬКІ ДАРУНКИ будуть від тепер вільні від мита. Треба тільки виказати, що то є справді дар для особистого вжитку, а не для торгівлі. Колиб хто надуживав цього, то відповідатиме на підставі карного закону. Це добре знати для тих, що мають рідню в Америці і дістають від неї дарунки в білу, одіжи і т. д.

ЗРОБИВ ВИГОДУ. На німецький спосіб розсудив віт села Рахельберг у Німеччині спір одного селянина з їздецем на ровері, котрий переїхав селянинові гусь. Роверист не хотів брати гуски з собою і за шкоду хотів селянинові повернути 2 марки з тим, що селянинові оставляв гуску. Але селянин хотів, щоби паниско заплатив 5 марок і взяв з собою гуску. Нздійшов віт. Тому, що паниско не хотів гуски, а селянин 2 марок, віт заплатив селянинові 3 марки, взяв від ровериста 2 марки і віддав селянинові, а сам забрав гуску з собою до хати.

ПОРАДА О. МАКАРЕВІ З МІСТКОВИЧ. О. Макар з Місткович дуже боїться всякої „зарази“ (— ну розуміється соціалістично-радикальної то вже найбільше). Католицька польська газета „Варшавіанка“ в 87 числі пише таке: „Від 13 століть нераз находили на Ломбардію різні зарази. І за кождим разом, мешканці зверталися до св. Себастьяна і зараза негайно слабла і навіть хорі вже люде вертали до здоров'я“. Радимо о. Макареві урядити триденну місію до св. Себастьяна, може цей охоронить його парохію від зарази. Лише хай о. Макар не каже собі за таку місію кождому господареві оден день за дармо робити, бо тоді місія не буде „гільтувати“.

ХРИСТІЯНСЬКИЙ НАРОД! Виходить у Львові від нового року орган воюючого священства з під знаку о. Хомишина й найчорнішого, забитого клерикалізму, який назвав себе „Нова Зоря“. Ніяка там нова зоря не присвічує тим, що її видають, ані тим, що їх вона хоче омотати клерикальним дурманом. Що так воно справді — доказує скандальна подія, яка сталася в селі Молодятині коло Печеніжина. Померла в тім селі свангеличка Анна Джігренок — і як повідомляв „Нова Зоря“, хотіли її поховати на місцевім цвинтарі. Але місцевий християнський, ще й католицький піп, „о. радник“ К. Балицький приказав браму цвинтаря замкнути, бо померша померла в гресі і без покаєння. І хоч місцевий віт, як це велить ще старий австрійський закон, поручив викопати гріб, то люде за впливом священника закопали гріб і не допустили поховати тіло помершої. Кривні помершої лишили трупа перед цвинтарною брамою і щойно на приказ польської поліції похоронено помершу. До чого доходить та дика, некультурна релігійна нагірка? Люде одної громади жалують місце своїм ближнім навіть на цвинтарі! Сид і сором

вертати до часів інквізиції! Трохи ще почекаймо і дивімся спокійно на цю дурійку — то дочекаємося часів, що будуть в цвинтарів вимітувати людські кости! Час уже останній, щоби свідомі селяне зачали боротьбу в корінем зла, зачали ширити правдиве верно науки і старалися виполоти всі забобони та релігійну нетерпимість. А «Нова Зоря» ще й хвалить тих, що не зі злости, але з невідомости допустили до такого сорому. Вона пише: «Честь громаді, що постояла чинно за віру і святе місце». Инакше сказати: Ідіть люде і мордуйте себе, бо тоді нам, темним крукам, добре живеться, коли ви дурні.

Червоний сніг упав в Сен Пол у Злучених Державах Америки. Вчені дуже зацікавилися тим явищем, але на разі не можуть вяснити його причини. Деякі вчені говорять, що сніг почервонів в наслідок вулканічного пороку, що його вітер переніс з горючих гір аж у те місто. Інші говорять, що це мільони червоних комах, а ще інші, що краска снігу походить з рослини.

Богацьке не пропаде! На дні Українського (Чорного) моря, коло берегів Криму, лежить англійський корабель «Чорний Князь». Його затоплено в часі війни в 1854 році, коли віз послілку золота на кільканайцять мільонів рублів. Цей затоплений скарб гадають тепер видобути й праця вже почалася. Лихварі бідкають, що пропали проценти за 72 роки.....

ВСЯЧИНА.

З життя диких народів. Ще сьогодні є місця й краї на світі, про які наука не знає ще нічого. Такий край, в якому не була ще нога білого чоловіка, є надбережні сторони ріки Амазонки в полудневій Америці. Недавно вибралася туди наукова прогулька, а члени її описали життя диких племен, які замешкують незнаний і нерозсліджений до цієї пори край. В описі звичаїв диких людей з над берегів ріки Амазонки цікавий є опис передшлюбних звичаїв. Коли молоде дівча дозріє, виховують його з далека від громади. Молоді хлопці переговорюють з родичами, а коли угода що до вінчання є готова, тоді випроводжують дівчину в товаристві священників до ліса і там в присутності цілого роду роздягають її та привязують до дерева. Опісля ціле плем'я бе молоду по цілім тілі аж до крові і проганяє з неї лихого біса. Довкруги неї зносять хворост. А коли біта тратить притомність, то це є знак, що лихий біс залишив тіло дівчини. Тоді її відв'язують, а хворост підпалюють. Лихий дух горить і спалюється з деревом. Молоду старанно лікують, аж після цього переходить вона в хату свого мужа. Таке саме твориться і з удовою, коли вона виходить в друге заміж. Не дивниця, що жінки цього дуже бояться і воліють, щоби чоловік таки оставив при житті.

Зависа острів Яп на Спокійнім океані підчас останнього землетрусу. — Погибли й усі його мешканці: сім тисяч душ. Там була важна станція кабелевого морського телеграфу, над яким сгарілися Американці та Японці. Тепер там — вода..

Божевільна людина тероризує ціле місто.

В американським штаті Небраска в Злучених Державах, у місті Омага лякає ціле місто якась божевільна людина. Вже кілька тижнів живуть мешканці партерових домів і партерових мешкань, у яких вікна виходять на вулицю, у вічній тривозі. Кілька тижнів тому назад хтось застрелив лікаря Дра Сейля у його власнім помешканні стрілом через вікно. Було це вечером. Доктор сидів в ясно освітленій комнаті й нагло залитий кровю впав. Пізнати було, що хтось стрілив тільки через те, що в вікнах остали діри. Ніхто не чув жадного гуку, бо божевільний, чи злощасно злісний чоловік стріляє з револьвера, який стріляє без гуку і зараз тікає з місця вчинку. Кілька днів пізніше вбито в такий сам спосіб купця Девітта на вулиці. Найдено на місці вчинку тільки вистрілену патрону, але сам злочинець утік. Цього рода випадки трапляються в місті майже щодня. Є багато ранених і вбитих жінок та муштин. У партерових мешканцях ніхто не поважитья тепер світити вечером, поки добре не закриє вікон. Але й це не забезпечує. Порушено цілу поліцію, але до цього часу не вдалось зловити навіженої людини.

Господарський куток.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВЕСНЯНИХ ЗАСІВІВ.

Добрий господар вже заздалегідь повинен подбати про те, щоби вибрати найліпше зерно, очистити його від снігю й деяких інших шкідливих зел та приготувати до сіяння. При добірї насіння треба вважати, щоби зерно було повне, дорідне, велике і тяжке, щоби добре кльчилося, було свіже і не було стухле, спліснїле, ушкоджене, вогке, але було чисте, без домішки насіння хопт. Тому треба вибирати до засіву що найдорідніше зерно, це також відноситься до всіх господарських рослин. Звичайно до засіву ліпше є зерно молочене ціпами, бо з молочення малою штифтовою молотільнею відходить багато зерен потовчених та з ушкодженням зародком. Треба вважати також і на те, щоби зерно до засіву було з послідного жнива, бо зерно, яке лежить вже пару років, на половину не кльчиться.

Коли нема особливих приладів до чищення збіжа на засів, то це можливо зробити звичайним млинком. Тоді треба передню дошку, по котрій спадає зерно, так низько наставити, щоби тільки найтяже зерно на неї спадало, а тоді скоро млинкувати, щоби відділилося легше зерно. Млиники, котрі служать до відділення збіжа від половин і посліду, мають рухомі сита, які в часі млинкування трясутся. Іх можна виняти й заступити іншими, відповідно до того, що чиститься: збіже, горох, ріпак, сімя і т. п. — В дощі, по котрій спадає чільне насіння, треба вставити сито, через яке випадало б дрібні насіння всяких хопт.

До чищення збіжа вживаємо звичайних млинків, вітраків (млиники без сит, які при скорому й рівному обертанню корбою відкидають вітром легке зерно й послід, а тяжке і чільне зерно спадає на долішню дошку), жмійок (званих також і слимаками), трієрів більших і менших. Тому, що ці останні прилади звичайно бувають дорощі, і наш господар сам не в стані закупити їх, тому добре було б, щоби господарі на спільні фонди закупили собі якийсь кращій прилад (на пр. трієр) до чищення збіжа. Де вже існує «Селянська Спілка», то вона повинна подбати про те, щоби такий прилад закупити для своїх членів. В цім випадку організація може взяти такий прилад і на кредит, а члени спільними складками й оплатами за визначування можуть легко вилатити його.

Тому, що при закупні насіння звичайно діються всякі ошуканства, хай господарі збираються гуртом і купують насіння на спільний рахунок від певних фірм і совісних купців. Де вже існує «Селянська Спілка», то вона повинна зайнятися цією справою та виключити всяке спекулятивне посередництво.

Збіжжя закупувати, або вимінювати в таких околїцях, котрі своєю землею та кліматичним положенням мало ріжняються від околїц наших. Збіжжя спроваджуване з заграниччя не дуже добре родиться у нас, звичайно зводиться до дуже скоро. Тому треба дбати про те, щоби плекати й мати своє добірне насіння.

Веселий куток.

ЗАБОЛОТІВСЬКИЙ ГОЛЯР.

— Ваша жінка чого так спішно вийшла? — питає гість «фризіера» в малім місточку.
— Бо вона не годна дивитися на свіжу кров... — відповів спокійно голяр, острячи взято свій брус.

У ШКОЛІ.

— Що се є пам'ять?
— Пам'ять, це є те, чим забуваємо... — відповів ученик.

ПОМІРКУВАВ ІХ ЗА ДУРНИХ...

Знаменитий англійський письменник Свіфт, що був ще й лікарем, пастором і добрим бесідником, ось так висловився раз з проповідниць перед численною і добірною громадою:
— Є трояка гордість: і грішить нею той, хто гордиться своїм родом, своїм майном, або своїм розумом. Про цю останню гордість не буду говорити, бо гадаю, що ніхто з вас не може нею згрішити... (—в)

НАУКА ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ.

Учителька вчить дітей:

«Кто ти естесь?»

«Поляк мали!»

«Які твій знак?»

«Ожел бяли!»

Повтуж то Гриню!

Гринь:

Кто ти естесь?»

Поламані!

Яків Руснак.

Ожел бяли!

Учителька заламала лиш руки. Але то глупі хлопец!

Видання й книжки.

«Сільський Господар», орган Краєвого Товариства Господарського «Сільський Господар» у Львові, вул. Зіморонича 20, ч. 3, за місяць березень 1926. Річник XII. Адміністрація повідомляє, що вже в останне висилає часопис тим, хто не заплатив ще передплати, і що 4-го числа вже не одержить, хто не надіслав передплати. Заразом визнає Адміністрація, щоби, хто не думає передплачувати сего так важного часопису, звернув усі 3 числа. Як додаток до 3-го числа висилає Адміністрація брошуру «Плекання телят», яку зладив асистент Української Господарської Академії в Подєбрадах, п. К. Михайлюк. Річна передплата виносить річно 10 зол., піврічно 5 зол.

Видавництво «Кооперативний фонд ім. Василя Доманицького».

В Подєбрадах (Чехословаччина) при Українській Господарській Академії заснувалось товариство «Кооперативний фонд ім. В. Доманицького», що поклато собі за ціль видання популярно-наукової літератури й поширення її між українським народом. В першу чергу будуть видаватися книжки з області науки про економію, кооперацію, сільське господарство, промисл і техніку. В діяльності цього товариства беруть участь: проф. В. Коваль, проф. В. Тимошенко, проф. К. Мацієвич, доц. І. Бочковський, лект. Віктор Доманицький, М. Литвицький, Т. Краснокутський і Усенко. Оден уділ виносить 300 к. ч., і вписове 10 к. ч., що можна сплачувати також ратами. У всіх справах звертатися на адресу:

Česko-Slovensko Poděbrady — Lazná. Ukr Hosp. Akademie M. Litvický.

НАСІННЯ.

кормовий, трав, пашних буряків, льону (ріжського), городавини, квітлі

як також
НАСІННЯ ЯРОГО ЗБИЖЖА, а саме: оригінальний, або з першого висіву — ЯЧМІНЬ «Галич» і «Кутновський» ОБЕС — Лїгове, «Золотий дощ» і «Витязь» ЯРЕ ЖИТО «Паткус» ЯРА ПШЕНИЦЯ «Гільдебранд» — доставляє:

«ВІДБУДОВА» складно «ТРИКОЛОРИ» Львів, вул. Славського ч. 13.

Поручаємо штурм пошти. При заготовці відборі даємо прїдат. При замовленні відшукують для вас надісланним зразком. Цінишки на бажання даром.